

UNES POESIES DE FRANCESC FERRER

El poeta valencià Francesc Ferrer, és conegut per algunes de les seves obres esparces en *Cançoners* antics, analitzats per J. Massó i Torrents en *Bibliografia dels antics poetes catalans*, a l'Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans, V, (1923-1924), i en el *Catàleg* dels manuscrits de la Biblioteca de Catalunya que anà publicant en la *Revista* editada per la Biblioteca.

Les més conegudes són: *El Romanç de l'armada del soldà contra Rodes i Lo Conhort*, demés d'algunes poques cobles amoroses, una endevinalla i una sàtira escrita amb la col·laboració d'altres poetes contemporanis.

La composició del *Romanç* ve a senyalar la data del 1444, anyada en que s'escaigué l'atac dels turcs contra la illa de Rodes, en la defensa de la qual es trobava el poeta que en fou el seu cantor amb trets èpics narratius. (Vegis: J. Ruiz Calonja en: *Historia de la Literatura Catalana*, pág. 315).

Recentment acaben d'aparèixer quatre planes en foli esbarriades d'un *Cançoner* que contenia poesies seves i que formarien part d'un recull més extens puix que pertanyen a un full doble de l'interior d'un plec del que manquen els folis anteriors i mitjers. Aquest full havia estat després del plec per ésser inserit al final d'un quadern d'administracions del Comú, conservat a l'Arxiu Capitular de Vich, quan fou posat en ús per a registrar-hi els comptes de 1459 a 1460, de tal manera que en els espais en blanc, al costat dels versos, consta la data de 1459, ensemps que es registra una partida corresponent al Nadal de 1460.

El paper del full doble porta la filigrana del corn de caça. Està escrit a una sola columna de versos posada cap a la meitat esquerra de la plana per a deixar en blanc l'altra meitat. La caligrafia acusa una lletra rodona de pal sec i l'escriptor empra escassos abreujaments de mots per complaure's més aviat en el seu relligament, com si s'acostés a la forma parlada.

El contingut respòn a cinc composicions poètiques:

1. — Unes cobles amoroses de les que romanen dues estances de vuit versos quiscuna i la tornada final de quatre. El seu començ, que no s'ha conservat, vindria de la plana d'abans anterior al full.

2. — Una *tançó* moguda per Francesc Ferrer al poeta Valterra. Graciós diàleg amorós i satíric que comença a mitja plana a continuació de la composició anterior i perdura per tota la plana següent, sense acabar, puix que el final s'estendria a la plana del full anterior del mateix plec destruït. Amb tot són cinc estances de vuit versos quiscuna i dos versos del principi de la sisena estança.

3. — L'acabament d'una composició de la que romanen els quatre versos de la darrera estança i la tornada final. El seu començament correspondria a les planes anteriors perdudes.

4. – Una cançó completa, que segueix a continuació de la composició anterior, i s'acaba a la plana següent. Consta de cinc cobles de vuit versos quiscuna i tornada de quatre.

5. – Una *dança* que resta truncada al final de la quarta plana després dels quatre versos de la segona cobla.

La transcripció literal que segueix d'aquestes composicions resta exactament feta com a l'original sense altra modificació que el destriament dels mots quan apareixen enganxats o abcreujats per tal de fer la lectura més planera i entenedora.

.
De cert vos dich si m'a durar
que mass am vení pres de la mort
car no crech mal sia pus fort
e auer talent e no menjar
per mi us ho dich que no ls nomir
m'es tinch pensant mas com pore
guardar de ferm cella qui m te
mas poc me val tot mon sospir

D'ací auant no s marauel
nengú si fas ne dich follor
car certament ho fa amor
qu'en pensaments m'a tornat vell
llas per qu'en fa tan mortal joch
que seny saber e volentat
no m pot regir tant m aterrat
que res plasent no ha en mi lloch

TORNADA

De fi en fi al un sols hoch
serria rrich e contentat
e amor volgues per sa bondat
qu'almenys m'aymia ves un poch

TENCO MOGUDA PER FRANCES
FERRER A VALTERRA

Una tenco vul ab uos tanconar,
Valterra michs, puys sou del guay saber
e qu en vullau dels dos la u triar
car verament l altre n vul mantener
digume qual de dos fa millor via
llo qui de mans castiguar vol s aymia
o l qui tan sol la castiga parlan
qual enteneu sia pus fin aman

VALTERRA

Amich ferrer tot hom se pot penssar
que fin amor liga tant lo voler
a tots amants qu els fa del mal lunyar.
e no consent entre ls debath auer
mas si es cas que la fenbra s deuia
cell qui perlant esmena sa folia
ama molt mils que cel qui castiguan
vol de ses mans l aymia fent li dan

FERRER

Aço es cert Valtorra hi massa clar
qu amor prosseex de fin cor verdader
si axi es sert molt mils sab amar
cel qui de mans castigant ho vol fer
que no fa aysel que parlant la chastia
car mostra be que no y a senyoria
castich de mans mostra mor pus gran
d altra part que llaguira pensant

VALTERRA

Amichs ffrancesch segons vostre parlar
no es igual amor ne son poder
dich que dames no pot gens aturar
en lloch hon a enuig ne desplaer
Amor es llas qu els dos pensaments lia
e fa y dos cors un cor per sa valia
Amor no vol desonestat n enguan
qui la serveix no n ama ab mal talant

FERRER

Valterra amichs gens no us vul atorgar
 que l om qui am haja tots jorns plaer
 ans vos se dir que a tots jorns passar
 enuigs hi mals qu amar axi u requer
 del als yo creu que pus finament sia
 cel que ab les mans la castigua tot dia
 ca si a seny ella se va smenant
 e vostres fets de bon en millor hyran.

VALTERRA

Digau ferrer si vos voleu entrar
 per estret pas podent querer

.

dich o per tant que res qu a be s acost
 hom no pot fer si m aymia no veu
 vcent tanbe no puch penssar ne creu
 que ves amor cascu nò vincle tost

TORNADA

De fi en fi no puch ser mal disposat
 ne puch fallir ves lo mon ne ves deu
 e com pens en uos que sou ne que valeu
 noure no m pot batalla ne gran host.

CANÇÓ FETA PER FF. FERRER

Enug estrem abat tot bon saber
seny e saber son contra volentat
 voler no s te com l enug lo combat
 sobreç e dol y afany son dur mester
 plant e sospir treball e penssament
 tots son d'un tros e d'una companya
 que sens la hu de l altre no s desuia
 per que sta mal que poc ne molt las sent

Las sent los yo axi estranyament
 que giny ne art saber ne maestría
 raho ne dret arbitre que bo sia
 no son bastans a dar m auiaient
 donchs quin remey desconcertat de mi
 puch yo auer qu en tal punt sia mes
cert no nengu sino qu em veg despes
 en breu del mon car nunca tal senty

Ajudan deu o trau me d est camí
 qu amor no crech ajudar me volgues
 no que mon dol gran spay no prengues
 mas no uol no que mos mals aien fi
 o be m puch dir sols trist d enug catiu
 vexat d amor e pobre de tot be
 muyra n mal punt hom qui res bo no l te
 car mes li val que viur aixi com viu

E no s trist l hom que d ivern e d estiu
 incessantment enugs e dols soste
 tal stich yo que us iur sobre ma fe
 que no m pertesch de llur aspre caliu
 mas si amor me uolgues ajudar
 no fora menys que no prengues repos
 ara so n punt que no tinch cel ne os
 que no tremol guardau qui u pot durar

E donchs amor uullau uos repordar
 ans que de tot no perda cor e cos
 ja n veg en punt qu ampenre res no gos
 tant so n al bax que uoria sclatar
 car molt mes ual sentyr una dolor
 que per tostemps mal sobrer mal auer
 donchs em matau ans que no m desesper
 e m alleguau aquesta gran tristor

TORNADA

De fi en fi vos que sou ma onor
 cap de mon be e am de fin uoler
 pregau amor que us faça tal plaer
que mon turment ab tal glay ne furor

DANÇA PER FF FERRER

Ab dubte uag puscha uiure
 ne remeyar un ora l jorn
 car tal dolor no s pot escriure

Despit treball enug dol
 han lloch en mi a llur plaer
 que no hi poria ja pus fer
 qu absent de uos res bo no s ual
 E llas o trist e tal partyr
 per que l penssus pux ne tal dan
 e no m ualia mes moryr
 a qui vos qu anar penan

Mas fet lo mal ue lo concell
 durant enug may bon acort
 que l dol vos fa star mig mort
 que may penssau res bo ni bell.

.

Per l'interés literari filològic que ofrenen aquestes composicions poètiques no haurà estat debades la seva publicació que, si més no, vindrà a creixer la bibliografia del poeta valencià del qual resten tan poques composicions.

E. JUNYENT, PREV.